

FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARINA UYGUN HESAP PLANI TASLAĞI ÇERÇEVESİNDE TFRS 9 FİNANSAL ARAÇLAR (2017 SÜRÜMÜ) VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ: MEVCUT UYGULAMALAR AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMA

TFRS 9 Financial Instruments (2017 Version) and Its Accounting within the Framework of the Draft Plan in accordance with Financial Reporting Standards: A Comparison in terms of Current Practices

Araştırma Makalesi

Erkan UZUN¹

Mehmet Nedim UYGUR²

Gönderim Tarihi: 13.04.2022

Kabul Tarihi: 13.01.2023

ÖZ Küreselleşmenin etkisi ile işletmeler, uluslararası piyasalarında faaliyet gösterme olanağı elde etmişlerdir. Ancak işletmelerin kayıtlı bulunduğu ülke ile faaliyet gösterdikleri diğer ülke muhasebe uygulamalarının farklılık göstermesi hem işletmeler hem de işletmelerin paydaşları açısından sorun teşkil etmektedir. İşletmelerin muhasebe işlemlerine ve finansal tablo oluşturmalarına yönelik düzenlemelerin farklı ülkelerde farklılıklar göstermesi, muhasebe işlemlerinin farklılaşmasına ve buna bağlı olarak farklı finansal tablolar ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Muhasebe işlemleri ve finansal tablolarda ortaya çıkan bu farklılıkları ortadan kaldırmak adına ortak bir muhasebe dili oluşturma çalışmaları 10. Dünya Muhasebeciler Kongresi'nde başlanmış, birçok ülkenin katılımı ve birçok kurumun desteği ile Dünya genelinde geçerli Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları (IAS/IFRS-UMS/UFRS) yayınlanmaya başlamıştır. Bu çalışmada finansal araçların muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasına yönelik, Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS), Vergi Usul Kanunu (VUK) ve Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standartlarının (BOBİ-FRS) karşılaştırılması yapılarak aradaki farklar ortaya konulmuştur. Bu çerçevede finansal araçların muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasında TMS/TFRS, BOBİ-FRS ve VUK açısından önemli farklılıklar olduğu görülmüş ve bu farklılıkların, işletmeler ve paydaşları açısından olumsuzluklara yol açtığı saptanmıştır. Bu olumsuzluklardan birisi işletmelerin finansal tablolarının karşılaştırılabilir olmamasıdır. Çalışmada ayrıca TMS/TFRS'nin bazı noktalarda VUK ve BOBİ-FRS'ye göre daha doğru ve detaylı veriler ortaya konmasını sağladığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal araçlar, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, Vergi Usul Kanunu
JEL Sınıflandırması: M40, M41, M49

ABSTRACT Businesses now have the opportunity to operate in foreign markets as a result of globalization. However, the disparity in accounting standards between the country in which a firm is registered and the other nations where it conducts business is a challenge for both the enterprise and its stakeholders. Accounting transactions are differentiated and distinct financial statements develop as a result of the variations in the laws governing business accounting transactions and the production of financial statements in various nations. The 10th World Congress of Accountants marked the beginning of efforts to establish a universal accounting language. With the support of numerous institutions and the participation of numerous nations, International Accounting / Financial Reporting Standards (IAS / IFRS-UMS) valid worldwide. /IFRS) have begun to be published. In this study, Turkish Accounting Standards/Turkish Financial Reporting Standards (TAS/TFRS), Tax Procedure Law (TPL) and Financial Reporting Standards for Large and Medium Sized Enterprises (FRS for LMSE) were compared and the differences were put forward for the accounting and reporting of financial instruments. In this framework, it has been observed that there are significant differences in the accounting and reporting of financial instruments in terms of TAS/TFRS, FRS for LMSE and VUK, and it has been determined that these differences lead to negativities for businesses and their stakeholders. One of these disadvantages is that the financial statements of the enterprises are not comparable. In the study, it was also concluded that TAS/TFRS provides more accurate and detailed data at some points compared to TPL and FRS for LMSE.

Keywords: Financial instruments, Turkish Financial Reporting Standards, Tax Procedure Law
JEL Classification: M40, M41, M49

¹ **Sorumlu Yazar:** Dr. Öğr. Üyesi, Tarsus Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, erkanuzun@tarsus.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9476-8592

² Öğr. Gör. Dr., Şırnak Üniversitesi, Silopi Meslek Yüksekokulu, mnedimuygur@sirnak.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1148-754X

1. GİRİŞ

Küreselleşme ile başlayan işletme organizasyon yapısındaki değişim beraberinde yatırımların farklı ülkelere yönelmesine ve işletmeleri daha küresel yapılar haline getirmesine katkı sağlamaktadır. İşletmelerin farklı ülke piyasalarında faaliyet göstermesi hem kendi ülkesinin itibarına hem de ekonomik gelişimine katkı sağlamaktadır. İşletmeler bu katkılara ek olarak daha fazla potansiyel yatırımcıya ulaşmakta ve işletmenin varlığını ve devamlılığını daha güçlü bir sermaye yapısı ile sürdürebilmek adına yapılacak yatırımlara daha kolay kaynak bulabilmektedir. Bu ve benzeri katkıların yanı sıra küresel alanlarda gerçekleştirilen faaliyetler sonucunda bazı sıkıntılar yaşanabilmektedir. Bu sıkıntıların başında işletmenin kayıtlı bulunduğu ülke ile faaliyet gösterdiği diğer ülke muhasebe uygulamalarının farklılık göstermesidir. Farklılıkları ve diğer sıkıntıları ortadan kaldırmak adına ortak bir muhasebe dili oluşturma çalışmaları 10. Dünya Muhasebeciler Kongresi'nde başlanmış, birçok ülkenin katılımı ve birçok kurumun desteği ile Dünya genelinde geçerli Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları (IAS/IFRS-UMS/UFRS) yayınlanmaya başlamıştır.

Çalışma finansal araçlar ve muhasebeleştirilmesi üzerine farklı uygulamaları incelemekte ve karşılaştırmaktadır. Şimdiye kadar finansal araçlar ile ilgili dört adet Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standardı yayımlanmıştır. Bu standartları yayımlamakla yetkili kurum tarafından kamuoyuna sunulan verilere göre bu standartlar, UMS/TMS 32 Finansal Araçlar Sunum, UMS/TMS 39 Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme, UFRS/TFRS 7 Finansal Araçlar Açıklamalar ile UFRS/TFRS 9 Finansal Araçlar'dır.

Çalışmada (IFRS-UFRS'den Türkçe'ye çevrilen) TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı dikkate alınmakta ve BOBİ FRS ile VUK açısından uygulamada yaşanan benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmaktadır.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada yöntem olarak durum çalışması yöntemi seçilmiştir. Durum çalışması yöntemi, gerçek hayatta karşılaşılan veya karşılaşılmaması muhtemel olay veya durumlara odaklanarak nasıl ve neden sorularını yanıtlamaya çalışan bir yöntemdir (Yin, 2009: 69). Bu çerçevede finansal araçların muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasına yönelik, mevcut uygulamaların karşılaştırılması yapılarak aradaki farklar ortaya konulmuştur.

3. TFRS 9 KAPSAMINDA FİNANSAL ARAÇLAR

TMS 39 standardının 2008 yılında yaşanan ekonomik kriz üzerinde etkisi olduğu söylenmektedir. Finansal araçların muhasebeleştirilmesi kurallarının uygulayıcılar tarafından karmaşık olarak nitelendirilmesi ve zararların ancak gerçekleştikten sonra kayıt altına alınmasından dolayı eleştiriye maruz kalmıştır. Bu bağlamda ekonomik istikrarı sağlamak amacıyla finansal araçlar standardının gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi önerisi sunulmuştur. (Mengi, 2019: 1). Bu öneri çerçevesinde Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standard Board-IASB) tarafından "IFRS 9 Financial Instruments" adında bir standart hazırlanmıştır. Türkiye'de standart yayımlama yetkisi bulunan tek kurum olan Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olan "TFRS 9 Finansal Araçlar" standardı 01/01/2018 tarihinden itibaren başlayan hesap dönemleri için geçerli olmaktadır (TFRS 9 - 2017 Sürümü). Literatürde finansal araçlar konusu üzerine yazılmış birçok çalışma bulunmaktadır. Özellikle finansal araçların sınıflandırılması ve muhasebeleştirme sürecinde hangi değerlendirme ölçülerinin daha gerçekçi ve anlamlı sonuçlar vereceği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Bu görüşler gerçeğe uygun değer ve itfa edilmiş maliyet değeri değerlendirme ölçüleri üzerine odaklanmaktadır. Finansal araçlar için sadece gerçeğe uygun değer değerlendirme ölçüsünün kullanılmasının hem finansal varlığın gelecekteki nakit akımları üzerindeki etkisini daha doğru ölçeceği hem de değerlendirme ve raporlamada tek bir

değerleme ölçüsü kullanımının tutarlılığa olumlu etki yapacağı düşünülmektedir. Bu düşünce ile finansal raporlamada karmaşıklığın azalması ve finansal tabloların daha niteliksel özellikler taşıması sağlanmış olacaktır. Bu durumun aksine farklı bir görüş ise her yapılan yatırımın satış amaçlı yapılmadığı aksine yapılan yatırımın ekonomik ömrü boyunca varlıktan gelir elde etmek için yapıldığı belirtmektedirler. Bu görüşe sahip olanların itfa edilmiş maliyet değerlendirme ölçüsü kullanımının daha doğru olacağını kabul etmektedirler (Kieso vd., 2014: 814). Bu farklı görüşleri dikkate alan IASB, finansal araçların sadeleştirilmesini ve sınıflandırılmasında “gerçeğe uygun değer” ve “itfa edilmiş maliyet” değerlendirme ölçülerini dikkate alarak hazırlanmasını kabul etmiştir (Fidan, 2018: 10, Mengi, 2019: 6). Böylelikle geçmiş fiyatları esas alan ve kurallara dayalı bir yaklaşımı benimseyen TMS 39 yerine, ilkelere dayalı bir yaklaşımı benimseyen, daha sade ve anlaşılır bir içeriğe sahip TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı ortaya çıkmıştır.

Mengi (2019) çalışmasında, TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı'nın swot analizini yapmış ve TMS 39'a göre TFRS 9'un daha sade, anlaşılır, finansal raporlama açısından daha tutarlı ve şeffaf olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca çalışmada standardın zorunlu olarak kullanımından itibaren tüm işletmelerin mevcut TMS 39 yerine yeni TFRS 9 standardını kullanmaya başlayacaklarını açıklamaktadır.

Finansal araçlarla ilgili uluslararası muhasebe standartları paralelinde dört standart düzenlenmiştir. Bunlar:

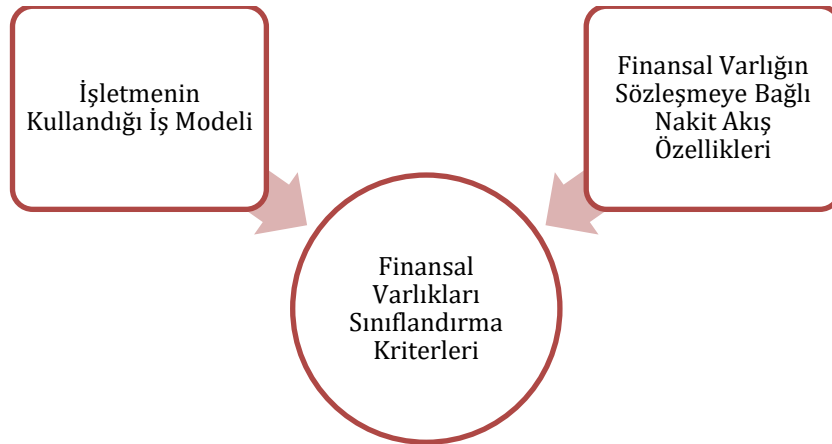
- TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum Standardı,
- TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı,
- TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardı ve
- TFRS 9 Finansal Araçlar Standardıdır.

TFRS 9 Finansal Araçlar standardında finansal araçlar, itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal araçlar veya gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen finansal araçlar şeklinde sınıflandırılabilir. Finansal varlıkların gerçeğe uygun değer değişimlerdeki farklar kâr veya zararda veya geri dönülemez bir tercih olarak diğer kapsamlı gelirden sınıflandırılabilirken, finansal yükümlülüklerin gerçeğe uygun değer değişimleri geri dönülemez bir tercih olarak yalnızca kâr veya zararda sınıflandırılabilir (TFRS 9, Bölüm 4).

TFRS 9'da finansal varlıklar iki ölçüt esas alınarak sınıflandırılmaktadır. Bu ölçütler; işletmenin finansal varlık için kullandığı iş modeli ve finansal varlığın sözleşmeye bağlı nakit akış özellikleridir (TFRS 9, Bölüm 4, Paragraf 4.1.1).

Şekil 1

TFRS 9 finansal varlıklar sınıflandırma kriterleri

Şekil 1’de yer alan hususlar dikkate alınarak finansal varlıklar TFRS 9 Standardı Paragraf 4.1.1’de şu şekilde sınıflandırılır (TFRS 9, Paragraf 4.1.1).

- İtfa Edilmiş Maliyeti Üzerinden Ölçülen Finansal Varlıklar,
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Diğer Kapsamlı Gelire Yansıtılarak Ölçülen Finansal Varlıklar,
- Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılarak Ölçülen Finansal Varlıklar.

TFRS 9’un sınıflandırma yapısı hem TMS 39 standardından hem de BOBİ FRS’den farklıdır. Finansal varlıkların sınıflandırılmasında kriterler esas alınarak varlığın türüne göre değil değerlendirme ölçüsüne göre sınıflandırılmaya gidilmiştir (Tuğay ve Arısoy, 2019: 570).

4. BOBİ FRS KAPSAMINDA FİNANSAL ARAÇLAR

BOBİ FRS’de finansal araçlar; finansal varlık ve yükümlülükler ile özkaynak araçları olarak üç ana başlıkta açıklanmıştır. BOBİ FRS madde 9.4’te finansal varlık ve yükümlülükler aşağıdaki Tablo 1’deki gibi sınıflandırılmaktadır.

Tablo 1

BOBİ FRS’de Finansal Araçlar

Finansal Araçlar	Kapsam
Alacak ve Borçlar	"İşletmenin senetli ve senetsiz alacakları ile borçları bu sınıf kapsamında değerlendirilir. Ödeme çağrısı yapılan sermaye alacakları ve ilk kayda alındığı tarihte tahsil edileceği veya ödeneceği tarih arasındaki süre bir yıl veya daha kısa olan alacak ve borçlar itibari değer üzerinden ölçülür. Ödeme çağrısı yapılan sermaye alacakları haricinde ilk kayda alındığı tarih ile tahsil edileceği veya ödeneceği tarih arasındaki süre bir yıldan uzun olan alacaklar ve borçlar ise itfa edilmiş değeri üzerinden ölçülür" (BOBİ FRS, Madde 9.7).
Borçlanma Araçları	"BOBİ FRS’de borçlanma araçlarının ilk muhasebeleştirilmesinde işlem maliyeti ilave edilmiş işlem fiyatı esas alınmaktadır. İşlem maliyetleri finansal varlık ve yükümlülüğe ilişkin elde edinme ve elden çıkarmayla ilişkili ek maliyetlerdir. Aracılara veya danışmanlara ödenen ücretler ve düzenleyici kurumlar tarafından alınan harçlar işlem maliyetlerine örnek gösterilebilir (BOBİ FRS, Madde 9.12). BOBİ FRS’de borçlanma araçlarına ilişkin sonraki dönem ölçüm itfa edilmiş değer üzerinden yapılmaktadır" (BOBİ FRS, Madde 9.11).
Özkaynak Araçlarındaki Yatırımlar	"BOBİ FRS’de özkaynak araçlarındaki yatırımlar borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görüp görmemesi durumuna göre farklı düzenlemelerle açıklanmıştır. Standardın her iki durumda özkaynak araçlarındaki yatırımlara ilişkin açıklamaları şu şekildedir; İlk kayda alma borsada veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görenlerde işlem fiyatı üzerinden olmaktadır. İşlem maliyeti ayrıştırılarak kar/zararda raporlanmaktadır. Sonraki dönemde yapılacak ölçüm, gerçeğe uygun değer üzerinden yağılıp değerlendirme farkları "Finansal Yatırımlar Değer Artış Kazançları" veya "Finansal Yatırımlar Değer Azalış Zararları" kalemlerinde kar veya zarara yansıtılır (BOBİ FRS, Madde 9.20). Borsada ve/veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda işlem görmeyenlerde ilk kayda alma, işlem fiyatına işlem maliyetinin ilave edilmesiyle ortaya çıkan maliyet bedeli üzerinden yapılmaktadır. Sonraki dönemde ise varsa değer düşüklüğü zararı maliyet bedelinden düşülmektedir" (BOBİ FRS, Madde 9.21).
Diğer Finansal Araçlar	"Alacaklar ve borçlar, borçlanma araçları ve özkaynak araçları sınıfına girmeyen finansal araçlar; diğer finansal araçlar (varlığa dayalı menkul kıymetler, türev finansal araçlar ve kredi verilmesine ve kredi alınmasına ilişkin taahhütler gibi) olarak değerlendirilir" (BOBİ FRS, Madde 9.22).

Kaynak: BOBİ FRS Bölüm 9, Paragraf 4.

5. VUK KAPSAMINDA FİNANSAL ARAÇLAR

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde muhasebe uygulamalarına ilişkin yapılan açıklamalar hesap planı çerçevesinde yapılmaktadır. MSUGT'de bu nedenle hem finansal araçlarla ilgili herhangi bir tanımlama bulunmamakta hem de değerlendirme ölçülerine yer verilmemektedir. Bu eksiklikten dolayı finansal araçlar tanımı VUK dikkate alınarak yapılmaktadır. VUK'a göre hem finansal varlıklar hem de finansal borçlar iki sınıfa ayrılabilir ve bu sınıflandırmaya göre değerlendirilir ve muhasebeleştirilir. Bu sınıflandırmalar aşağıda Tablo 2'de açıklanmaktadır (Bahadır, 2012: 44).

Tablo 2

VUK'a göre finansal araçlar

Finansal Varlıklar	Finansal Borçlar
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Finansal durum tablosunun (bilanço) dönen varlıklar bölümünde raporlanan kısa vadeli menkul kıymet yatırımlarıdır. Bunlara örnek olarak hisse senedi yatırımları ile kamunun ve özel kesimin ihraç etmiş olduğu tahvil, bono ve kar/zarar ortaklığı belgesi gibi finansal araçlar gösterilmektedir. ❖ Uzun vadeli amaçlarla, yani başka bir işletmeye ortak olmak amacıyla satın alınan hisse senedi yatırımları finansal durum tablosunun duran varlıklar bölümünde raporlanan yatırımlardır. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Bir yıl içerisinde ödenecek olanlar finansal durum tablosunun kısa vadeli yabancı kaynaklar bölümünde raporlanarak sınıflandırılır. ❖ Bir yıldan uzun sürede ödenecek olanlar ise uzun vadeli yabancı kaynaklar bölümünde raporlanarak sınıflandırılır.

Uzun vadeli yapılan yatırımların sahip olduğu hisseye göre yatırımlar, bağlı ortaklık, iştirak veya bağlı menkul kıymet olarak ifade edilmektedir. Finansal borçlar ise; işletmenin bankalardan ya da benzeri finansal kuruluşlardan almış olduğu bono, tahvil ve kâr/zarar ortaklığı belgesi gibi finansal araçları kapsar.

6. FİNANSAL ARAÇLARIN TMS/TFRS, BOBİ FRS VE VUK AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Finansal araçlar, iki başlık altında ele alınmaktadır. Bunlar finansal varlıklar ve finansal borçlardır. Değerlendirme bu ayırım dikkate alınarak yapılmaktadır. Çalışmada KGK tarafından yayımlanan "Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı" standartlara ilişkin örnek uygulamalarda esas alınarak çözümler yapılmıştır.

6.1. Finansal Varlıkların Değerlemesi

Bu bölümde bilanço unsurlarından nakit mevcutlarının değerlendirilmesi, alacakların değerlendirilmesi ve menkul kıymetlerin değerlendirilmesi üzerinde TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK'ta yer alan değerlendirme ölçüleri karşılaştırılmıştır. Türkiye'de yer alan farklı muhasebe mevzuatları incelendiğinde (Muhasebe Standartları, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve VUK) finansal varlıklar aşağıda Şekil 2'deki gibi sınıflandırılmıştır.

Şekil 2

Finansal varlıkların sınıflandırılması

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Finansal varlıklar; nakit mevcudunu oluşturan kasa ve banka, senetli ve senetsiz alacaklar ve hisse senetleri gibi menkul kıymetlerden oluşmaktadır.

Tablo 3

Nakit varlıkların değerlemesi

ANA HESAP	NAKİT VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ			
	TMS/IFRS	BOBİ FRS	VUK	
KASA	İlk Kayıt			
	TL	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	İtibari Değer (Nominal Değer)
	Sonraki Kayıt			
		Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	İtibari Değer (Nominal Değer)
	İlk Kayıt			
	DÖVİZ	Gerçeğe Uygun Değer (TL Karşılığı)	Spot Kur (TL Karşılığı)	Borsa Rayici
Sonraki Kayıt				
	Gerçeğe Uygun Değer (TL Karşılığı)	Spot Kur (TL Karşılığı)	Borsa Rayici	

Tablo 3'ün Devamı

ANA HESAP		NAKİT VARLIKLARIN DEĞERLEMESİ		
		TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
BANKALAR	VADESİZ TL/DÖVİZ	İlk Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (TL Karşılığı)	Gerçeğe Uygun Değer/ Spot Kur (TL Karşılığı)	Mukayyet Değer/Borsa Rayici
		Sonraki Kayıt		
	VADELİ TL/DÖVİZ	Gerçeğe Uygun Değer (TL Karşılığı)	Gerçeğe Uygun Değer/ Spot Kur (TL Karşılığı)	Mukayyet Değer/Borsa Rayici
		İlk Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	İtibari Değer (TL Karşılığı)
Sonraki Kayıt				
	İtfa Edilmiş Tutar	İtfa Edilmiş Tutar	Kıst Getiri/ (Borsa Rayici+Kıst Getiri)	

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

TMS/TFRS ve BOBİ FRS açısından TL cinsinden kasa hesabı gerçeğe uygun değerle döviz cinsinden kasa hesabı TMS/TFRS açısından gerçeğe uygun değer, BOBİ FRS açısından spot kur üzerinden değerlendirilir. VUK m. 284, kasa hesabında bulunan Türk Lirası paralarının itibari değerle, yani paraların üzerinde yazılı olan (nominal) değerle değerlendirileceğini belirtmiştir. VUK m. 280 ise, yabancı paraların borsa rayici ile değerlendirileceğini, borsa rayicinin güvenilir olmadığı durumda, borsa rayici yerine alış bedelinin esas alınacağını belirtmiştir. TMS/TFRS açısından yabancı paralı finansal varlıkların finansal tabloların hazırlandığı tarihteki güncel (gerçeğe uygun değer) değerine getirilmesi esastır. BOBİ FRS'de yabancı para cinsinden işlemler ilk kayda alınırken, yabancı para birimindeki tutar işlem tarihindeki spot kur kullanılarak ağırlıklı kullanılan para birimine çevrilir. Spot kur, hemen teslim halindeki geçerli olan döviz kurudur. İşlem tarihi, işlemin ilk kayda alındığı tarihi ifade eder (BOBİ FRS, Bölüm 20 madde 8). BOBİ FRS'de nakit kavramının, işletmedeki nakit ile vadesiz mevduatı ifade ettiği açıklanmaktadır (BOBİ FRS, Bölüm 2 madde 3). Bu nedenle vadesiz banka mevduatı da kasa hesabında olduğu gibi gerçeğe uygun değer veya spot kur üzerinden değerlendirilecektir. TFRS 9'a göre TL cinsinden banka mevduatları ilk muhasebeleştirmede gerçeğe uygun değer ile kayıt altına alınacaktır. Dönem sonu değerlemede ise TFRS 9 ve BOBİ FRS'ye göre "etkin faiz ile itfa edilmiş maliyet" esası uygulanmaktadır. VUK md.281'de ise "Mevduat veya kredi sözleşmelerine müstenit alacaklar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır" hükmü yer almaktadır. Aynı maddede uygulanacak faiz oranının T.C. Merkez Bankası resmi iskonto oranı olduğu belirtilmiştir.

Döviz Cinsi vadeli banka mevduatının ilk muhasebeleştirilmesinde vadesiz mevduatta olduğu gibi mevduat arasında bir farklılık bulunmamakta olup hepsine göre de maliyet bedeli ile yani dövizin elde edildiği kur üzerinden kayıt yapılacaktır. Dönem sonu değerlendirilmesinde ise iki farklı hesaplama yapılacaktır. Bunlardan biri vade farkı (faiz), diğeri ise kur farkıdır. Vade farkının hesaplanmasında TFRS 9 ve BOBİ FRS etkin faiz yöntemini dikkate almaktadır (Yücel vd., 2020: 30).

TMS/TFRS ve BOBİ FRS açısından kasa hesabının işleyişi taslak metinde açıkça belirtilmektedir. “Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı”na göre Tahsil olunan para tutarları borç, ödemeler ve bankaya yatırılan para tutarları alacak kaydedilir (KGK, 2018). Hesap borç kalanı verir veya kalan vermez. Yabancı paralar kasası raporlama dönemlerinde dönem sonu kuruna göre değerlendirilir ve kur değişim olumlu farkları bu hesabın borcuna “664 Kur Farkı Kazançları” hesabının alacağına; olumsuz farkları ise bu hesabın alacağına, “674 Kur Farkı Zararları (-)” hesabının borcuna kaydedilir”.

VUK açısından kasa hesabının dönem sonlarında değerlendirilmesinde ortaya çıkacak olumlu farklar “646 Kambiyo Karları” olumsuz farklar ise “656 Kambiyo Zararları” hesabında izlenecektir.

Tablo 4*Alacakların Değerlemesi*

ANA HESAP		ALACAKLARIN DEĞERLEMESİ		
		TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
ALACAKLAR	Senetli/Senetsiz Alacaklar	İlk Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	İlk defa kayda alındığı tarihle tahsil edileceği tarih arasındaki süre bir yıl veya daha kısa olan alacak itibari değeri üzerinden ölçülür. İlk defa kayda alındığı tarih ile tahsil edileceği tarih arasındaki süre bir yıldan uzun olan alacaklar (ödeme çağrısı yapılan sermaye alacakları hariç) itfa edilmiş değeri üzerinden ölçülür.	Mukayyet Değer
		Sonraki Kayıt		Sonraki Kayıt
		İtfa Edilmiş Tutar		Mukayyet Değer (Senetli alacaklarda reeskont uygulanır)
ALINAN ÇEKLER	VADESİZ	İlk Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Gerçeğe Uygun Değer (Nominal Değer)	Mukayyet Değer
		Sonraki Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Gerçeğe Uygun Değer (Nominal Değer)	Mukayyet Değer
	VADELİ	İlk Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	Senetli – Senetsiz alacaklardaki süreç izlenerek değerlendirilir. Reeskont işlemlerinde etkin faiz oranı kullanılır.	Mukayyet Değer
		Sonraki Kayıt		Sonraki Kayıt
		İtfa Edilmiş Maliyet		Mukayyet Değer
DEĞERSİZ ALACAKLAR		Bilanço Dışı Bırakılır		Kayıtlı değeri ile gider yazılır.

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

BOBİ FRS'ye göre senetli ve senetsiz alacaklar vadesi bir yıldan kısa ise itibari değerle, bir yıldan uzun vadeli ise itfa edilmiş değeri üzerinden ölçüleceğini açıklamaktadır (BOBİ FRS, Bölüm 9 madde 8). Ayrıca, alınan vadeli çekler de muhasebe temel kavramlarından özün önceliği kavramı gereğince senetli alacak olarak kabul edildiğinden senetli alacaklar için yer alan değerlendirme hükümleri alınan vadeli çekler için de geçerli olmaktadır. TFRS 9 Bölüm 5.3'e göre senetli ve senetsiz alacaklar ilk muhasebeleştirilmesinde gerçeğe uygun değerinden kaydedilecektir (Yücel vd., 2020: 29-30). TFRS 9 açısından da vade farklarının ayrıştırılması ilgili alacağın bir yıl ve bir yıldan uzun vadeli olmasına göre değişiklik göstermektedir. Bu durum hem BOBİ FRS hem de TMS/TFRS yaklaşımını benzer yapmaktadır. VUK m.281'e göre, alacaklar mukayyet değerleri ile değerlendirilir. Vadesi gelmemiş olan senede bağlı alacaklar değerlendirme gününün kıymetine irca olunabilir. Bu takdirde, senette faiz oranı açıklanmış ise bu oran kullanılır. Eğer bu oran açıklanmamışsa senetli alacak için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto oranı uygulanır.

VUK m. 266'da yabancı para üzerinden düzenlenmiş çeklerin esas itibariyle borsa rayıcı ile değerlendirileceği belirtilmiştir. Ancak, Türkiye'de yabancı paralar borsası olmadığı için, alınan çekler Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın tespit ve ilan ettiği kur üzerinden değerlemeye tabi tutulacaktır.

Değersiz alacaklar VUK ve TMS/TFRS-BOBİ FRS açısından farklılık içermektedir. VUK, değersiz alacağı mukayyet değeri üzerinden gider yazarken, TMS/TFRS ve BOBİ FRS bölüm 9.39 (ç) herhangi bir değerlendirme ölçüsüne değinmemekte ve ilgili varlığın bilanço dışı bırakılması gerektiğini açıklamaktadır.

Örnek: Uzun işletmesi, 01.11.2021 tarihinde 100.000 TL tutarında ticari mal satmıştır. Karşılığında ise, müşterisi Zeynep ECE'den 3 ay vadeli çek almıştır. Piyasada benzer borçlanma araçlarının faiz oranının %25 olduğu bilinmektedir. Bu verileri dikkate alarak TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından muhasebeleştirme işlemini gerçekleştiriniz (KDV dikkate alınmamıştır).

TMS/TFRS'ye göre çözüm

$$\text{İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli} = 100.000 / (1+0,25)^{3/12} = 94.574 \text{ TL}$$

$$100.000 - 94.574 = 5.426 \text{ TL}$$

2021 Yılı Faizi	2022 Yılı Faizi
3.617 TL	1.809 TL

01.11.2021	
122 ALINAN İLERİ TARİHLİ ÇEKLER	100.000
128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ	5.426
600 YURTİÇİ SATIŞLAR	94.574
Vadeli Çek Karşılığında Yapılan Satış Kaydı	

31.12.2021			
128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ	1.809		
640 ESAS FAALİYET ALACAKLARINA İLİŞKİN VADE FARKI GELİRLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI KAZANÇLARI		1.809	
Reeskont Hesaplanması Nedeniyle			
01.01.2022			
650 TİCARİ BORÇLARA İLİŞKİN VADE FARKI GİDERLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI ZARARLARI	1.809		
128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ		1.809	
Reeskont Kaydının İptali			
31.01.2022			
102 BANKALAR 128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ	94.574		
	5.426		
122 ALINAN İLERİ TARİHLİ ÇEKLER		100.000	
Çekin Tahsili			

BOBİ FRS'ye Göre Çözüm

BOBİ FRS açısından vadeli çekler senetli-senetsiz alacaklarda olduğu gibi kayıt altına alınmaktadır. İlgili varlık ilk defa kayda alındığı tarihle tahsil edileceği tarih arasındaki süre bir yıl veya daha kısa ise bu varlığın itibari değeri üzerinden ölçüleceği açıklanmaktadır. Bu verilere göre yapılacak kayıt aşağıdaki gibi olacaktır.

01.11.2021			
122 ALINAN İLERİ TARİHLİ ÇEKLER	100.000		
600 YURTIÇI SATIŞLAR		100.000	
Çekin Alınması Kaydı			

Reeskont Hesaplanması = (100.000*25*30) / (36.500 + (25*30)) = 2.013,4 TL

01.01.2022	650 TİCARİ BORÇLARA İLİŞKİN VADE FARKI GİDERLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI ZARARLARI	2.013,4	
	128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ		2.013,4
	Reeskont Kaydının İptali		
31.12.2021	128 ERTELENMİŞ VADE FARKI GELİRLERİ	2.013,4	
	640 ESAS FAALİYET ALACAKLARINA İLİŞKİN VADE FARKI GELİRLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI KAZ.		2.013,4
	Reeskont Hesaplanması Nedeniyle		

VUK'a Göre çözüm

01.11.2021	101 ALINAN ÇEKLER	100.000	
	600 YURTIÇİ SATIŞLAR		100.000
	Çekin Alınması Kaydı		
31.12.2021	121 ALACAK SENETLERİ	100.000	
	101 ALINAN ÇEKLER		100.000
	Çekin vadeden dolayı Alacak Senetleri hesabına aktarılma kaydı		

Reeskont Hesaplanması = $(100.000 * 25 * 30) / (36.500 + (25 * 30)) = 2.013,4$ TL

31.12.2021	657 REESKONT FAİZ GİD.	2.013,4	
	122 ALACAK SNT. REESKONTU		2.013,4
	Reeskont kaydı		

01.01.2022			
101 ALINAN ÇEKLER 122 AL. SNT. REESKONTU		100.000 2.013,4	
121 ALACAK SENETLERİ 647 REESKONT FAİZ GEL.			100.000 2.013,4
Reeskont kayıt iptali ve Alacak senetlerinin alınan çeklere Aktarımı kaydı			
31.01.2022			
102 BANKALAR		100.000	
Çekin Tahsili	101 ALINAN ÇEKLER		100.000

Tablo 5*Menkul kıymetlerin değerlemesi*

ANA HESAP	MENKUL KIYMETLERİN DEĞERLEMESİ		
	TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
	İlk Kayıt	İlk Kayıt	İlk Kayıt
HİSSE SENETLERİ	Gerçeğe Uygun Değer	Halka açık piyasada işlem gören hisse senetleri işlem maliyetleri hariç işlem fiyatı üzerinden, diğerleri işlem maliyetleri ve işlem fiyatı toplamının oluşturduğu maliyet bedeli üzerinden değerlendirilir	Alış Bedeli
	Sonraki Kayıt	Sonraki Kayıt	Sonraki Kayıt
	Gerçeğe Uygun Değer	Halka açık piyasada işlem gören hisse senetleri gerçeğe uygun değer üzerinden, diğerleri maliyet bedelinden varsa değer düşüklüğü zararları düşülerek değerlendirilir	Alış Bedeli

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

BOBİ FRS açısından hisse senetlerinin değeri borsada işlem görüp görmemesine göre değişiklik göstermektedir. Halka açık piyasada işlem gören hisse senetleri işlem maliyetleri hariç işlem fiyatı üzerinden değerlendirilirken halka açık piyasalarda işlem görmeyen hisse senetleri için işlem maliyetleri ve işlem fiyatı toplamından oluşan maliyet bedeli üzerinden değerlendirilecektir (BOBİ FRS, Bölüm 9 madde 20-21).

TMS/TFRS’lerde BOBİ FRS’de ki gibi bir ayırım bulunmamaktadır. TMS/TFRS’lerde hisse senetlerinin gerçeğe uygun değerle değerlendirileceği açıklanmaktadır. Ayrıca aynı maddede hisse senetlerinin edinimi ile ilgili olan işlem maliyetlerinin hisse senedinin maliyetine eklenmeyeceği hükmü yer almaktadır. TFRS 9’a göre değerlemeden kaynaklanan farkları kar zararda raporlanmaktadır. Gerçeğe uygun değer değişimleri kâr veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlıkların edinimiyle veya ihracıyla ortaya çıkan işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilir veya gerçeğe uygun değerden düşülür ifadesi yer almaktadır (TFRS 9, Bölüm 5 madde 5.1.1). BOBİ FRS’ de ise böyle bir açıklama bulunmamaktadır.

VUK m.279’a göre, hisse senetleri ile fon portföyünün en az yüzde 51’i Türkiye’de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri alış bedeliyle, bunlar dışında kalan her türlü menkul kıymetin borsa rayici ile değerlendirileceği açıklanmaktadır. Her üç uygulamada birbirinden farklı değerlendirme ölçülerini dikkate almaktadır.

Örnek: Uzun işletmesine ait 31.12.2021 tarihli finansal durum tablosunda hisse senetlerinin varlıklar içerisindeki değeri 250.000 TL olarak kayıtlıdır. Dönem sonunda yapılan incelemede Borsa İstanbul’da (BİST) hisse senetlerinin değerinin 300.000 TL olduğu tespit edilmiştir. Bu verileri dikkate alarak TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından muhasebeleştirme işlemini gerçekleştiriniz.

TMS/TFRS ve BOBİ FRS’ye göre çözüm (Değer Artışı)

31.12.2021	
110 GERÇEĞE UYGUN DEĞER FARKI KAR VEYA ZARARA YANSITILAN FİNANSAL YATIRIMLAR	50.000
665 NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLAR İLE MENKUL KIYMET YATIRIMLARINA İLİŞKİN DEĞER ARTIŞ KAZ.	50.000
Dönem sonu hisse senedi değer artış kaydı	

TMS/TFRS ve BOBİ FRS’ye göre yapılan kayıtlar aynıdır. Gerçeğe uygun değerinden ölçülen ve dönem sonlarında gerçeğe uygun değerde meydana gelen değişikliklerin kâr veya zarara yansıtıldığı finansal yatırımların izlenmesinde “110 Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Yatırımlar” hesabı kullanılır. Ortaya çıkan değer artışları “665 Nakit ve Nakit Benzeri Varlıklar ile Menkul Kıymet Yatırımlarına İlişkin Değer Artış Kazançları” hesabına değer azalışları ise “675 Nakit ve Nakit Benzeri Varlıklar ile Menkul Kıymet Yatırımlarına İlişkin Değer Azalış Zararları” hesabına kaydedilir.

Örnek: Uzun işletmesine ait 31.12.2021 tarihli finansal durum tablosunda hisse senetlerinin varlıklar içerisindeki değeri 250.000 TL olarak kayıtlıdır. Dönem sonunda yapılan incelemede Borsa İstanbul’da (BİST) hisse senetlerinin değerinin 200.000 TL olduğu tespit edilmiştir. Bu verileri dikkate alarak TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından muhasebeleştirme işlemini gerçekleştiriniz.

TMS/TFRS ve BOBİ FRS'ye Göre Çözüm (Değer Azalışı) (Karacan ve Albeni (2022) çalışmasından uyarlanmıştır).

31.12.2021		
675 NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLAR İLE MENKUL KIYMET YATIRIMLARINA İLİŞKİN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI -KARŞILIK GİDERLERİ	50.000	
109 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI		50.000
Dönem sonu hisse senedi değer azalış kaydı		

Değer düşüklüğü zararının iptalinin karşılık ayrıldığı dönemde olması durumunda yapılması gereken kayıt aşağıdaki gibi olacaktır.

31.12.2021		
109 NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI	50.000	
675 NAKİT VE NAKİT BENZERİ VARLIKLAR İLE MENKUL KIYMET YATIRIMLARINA İLİŞKİN DEĞER AZALIŞ ZARARLARI -KARŞILIK GİDERLERİ		50.000
Hisse senedi değer azalış kaydı iptali		

VUK'a Göre Çözüm

31.12.2021		
110 HİSSE SENETLERİ	50.000	
649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR 649 01 MENKUL KIYMET BORSA DEĞER ARTIŞ KAZANCI		50.000
Dönem sonu hisse senedi değer artış kaydı		

VUK'a göre yapılan kayıta dönem sonunda ortaya çıkan hisse senedi değer artış tutarı "649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar" hesabı altında 649 01 "Menkul Kıymet Borsa Değer Artış Kazancı" (Aralık, 2019: 232) alt hesabına kaydedilmelidir.

6.2. Finansal Yükümlülüklerin Değerlemesi

Bu bölümde finansal durum tablosu kaynak yapısı içerisinde yer alan borçların değerlendirilmesi senetli-senetsiz borçlar, vadeli-vadesiz düzenlenen çekler, banka kredileri ve çıkarılmış tahviller açısından incelenecek ve TMS/TFRS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS ve VUK'ta yer alan değerlendirme ölçüleri açısından bu borçlar karşılaştırılmaktadır. Finansal borçlar; Tam Set Muhasebe Standartları açısından; krediler, borçlar, verilen çekler ve tahvillerden oluşmaktadır.

6.2.1. Ticari Borçların Değerlemesi

İşletmelerin esas faaliyetlerinden kaynaklı ortaya çıkan borçlarının değerlendirilmesi bu kısımda yapılacaktır. Senetli, senetsiz ve döviz üzerinden düzenlenen borç senetlerinin değerlendirilmesi TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından karşılaştırmalı şekilde aşağıda Tablo 5'te açıklanmaktadır.

Tablo 6

Ticari Borçların Değerlemesi

ANA HESAP		TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
TİCARİ BORÇLAR	Senetli- Senetsiz Borçlar	İlk Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar) (TFRS 9.5.1.1)	Bir yıl içerisinde ödenecek senetli/senetsiz borçlar <u>itibari</u> değerle, bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olanlar ise itfa edilmiş değer üzerinden ölçülür (BOBİ FRS 9.8).	Senetli ve Senetsiz borçlar Mukayyet Değer üzerinden değerlemeye tabi tutulur (VUK madde 285).
		Sonraki Kayıt		
		Etkin faiz yöntemi ile itfa edilmiş maliyet bedeli	Bir yıldan uzun sürede ödenecek olan borçlar İtfa Edilmiş Tutar üzerinden değerlendirilir. Bir yıl içerisinde ödenecek olan borçlar ise mukayyet değeri üzerinden değerlendirilir.	Mukayyet Değer (Senetli borçlarda reeskont uygulanır).
		Değerleme Farkları		
		Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelire yansıtılmaktadır. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılmaktadır (Tuğay ve Arısoy, 2019: 567).	İtfa edilmiş değeri üzerinden ölçülen ticari borçlara ilişkin etkin faiz yöntemine göre hesaplanan faiz tutarı Kâr veya Zarar Tablosunda "Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler" kalemlerinde; diğer borçlara ilişkin etkin faiz yöntemine göre hesaplanan faiz tutarı ise "Faiz vb. Giderler" kalemlerinde gösterilir (BOBİ FRS 9.9)	-

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Örnek: Uzun işletmesi 01.09.2020 tarihinde peşin bedeli 100.000 TL ticari malı aylık 5.000 TL farkla 5 ay vadeli 125.000 TL'ye senetsiz olarak satın almıştır. (KDV ihmal edilmiştir) Bu verileri dikkate alarak TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından muhasebeleştirme işlemini gerçekleştiriniz.

TMS/TFRS'ye Göre Çözüm

01.09.2020		
153 TİCARİ MALLAR	100.000	
328 ERTELENMİŞ VADE FARKI GİDERLERİ	25.000	
320 SATICILAR		125.000
Vadeli Ticari Mal Alım Kaydı		

31.12.2020 yani dönem sonunda oluşan vade farkı tutarı ilgili sonuç hesabına aktarılmalıdır.

31.12.2020		
650 TİCARİ BORÇLARA İLİŞKİN VADE FARKI GİDERLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI ZARARLARI	20.000	
328 ERTELENMİŞ VADE FARKI GİD.		20.000
Vade Farkı Tutarının İlgili Hesaba Aktarılması		

31.01.2021 tarihi yani vade bitiminde hem vade farkı hem de borç tutarı ödenmelidir.

31.10.2021		
320 SATICILAR	125.000	
650 TİCARİ BORÇLARA İLİŞKİN VADE FARKI GİDERLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI ZARARLARI	5.000	
100 KASA		125.000
328 ERTELENMİŞ VADE FARKI GİD.		5.000
Vade Farkı ve Borcun Ödenmesi Kaydı		

BOBİ FRS'ye göre çözüm

01.09.2020		
153 TİCARİ MALLAR	125.000	
320 SATICILAR		125.000
Ticari Mal Alım Kaydı		

BOBİ FRS'de bir yıl içerisinde ödenecek senetli/senetsiz borçların itibari değerle, bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olanların ise itfa edilmiş değer üzerinden kayıt altına alınacağı açıklanmaktadır (BOBİ FRS 9.8).

VUK'a Göre Çözüm

	01.09.2020		
153 TİCARİ MALLAR		125.000	
320 SATICILAR			125.000
Ticari Mal Alım Kaydı			

VUK'a göre Senetli ve Senetsiz borçlar vade ayrımı dikkate alınmaksızın mukayyet değer üzerinden değerlemeye tabi tutulur (VUK madde 285).

TMS/TFRS'ye göre borçların değerlemesinde vade ayrımı söz konusu değildir. TMS/TFRS'ye göre borçlar vadesine bakılmaksızın itfa edilmiş değerleri üzerinden değerlemeye tabi tutulmaktadır. BOBİ FRS'ye göre borçların değerlemesinde vade ayrımı bulunmaktadır. BOBİ FRS'ye göre borçlar uzun vadeli bir borç ise itfa edilmiş değerleri üzerinden, kısa vadeli bir borç ise itibari değerleri ile değerlemeye tabi tutulacaktır. (BOBİ FRS, 9.8). VUK madde 285'te senetli ve senetsiz borçların mukayyet değer ile değerlendirileceği açıklanmıştır. Mevduat veya kredi sözleşmelerine dayalı borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır. Vadesi gelmemiş olan senede bağlı borçlar değerlendirme günü kıymetine indirgenebilir. Bu, takdirde senetteki faiz oranı uygulanır. Faiz oranı açıklanmamışsa Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmi iskonto oranı uygulanır. Yabancı paralı krediler borsa rayıcı ile değerlendirilir. Borsa rayıcının olmaması durumunda değerlemeye uygulanacak kur Hazine ve Maliye Bakanlığı'na tespit olunur. Yabancı para ile olan senetli veya senetsiz borçlar için aynı hüküm geçerlidir. Dönem sonlarında ise reeskonta tabi tutulmuş değer ile değerlendirileceğini belirtilmektedir. Senetsiz borçlar için reeskont işlemi söz konusu değildir.

6.2.2. Verilen Çeklerin Değerlemesi

İşletmelerin üçüncü kişilere bankalardan TL, yabancı paralı çek ya da ödeme emri sonucunda ortaya çıkan borçlarının değerlendirilmesi bu kısımda yapılacaktır. Verilen çeklerin değerlendirilmesi TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından karşılaştırmalı şekilde aşağıda Tablo 6'da açıklanmaktadır. **6. SONUÇ**

Tablo 7*Verilen Çeklerin Değerlemesi*

ANA HESAP		TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
		İlk Kayıt		
VERİLEN ÇEKLER	Vadesiz	Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli) Tutarın kaydedildiği hesap TMS ile benzerlik göstermektedir.	Mukayyet Değer Tutarın kaydedildiği hesap TMS ile benzerlik göstermektedir.
		Tutar 103 nolu hesapta izlenir.		
		Sonraki Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Mukayyet Değer

Tablo 7'nin Devamı

ANA HESAP		TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
VERİLEN ÇEKLER	Vadeli	İlk Kayıt		
		Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar) Tutarın 321 nolu hesapta izlenmesi gerekmektedir (Özkan ve Şahin, 2013: 33).	Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar) Tutarın kaydedildiği hesap TMS ile benzerlik göstermektedir.	Mukayyet Değer Tutarın kaydedildiği hesap TMS ile benzerlik göstermektedir.
		Sonraki Kayıt		
		İtfa Edilmiş Maliyet	İtfa Edilmiş Maliyet	Mukayyet Değer

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Vadesiz olarak değerlemeye konu olan verilen çekler nakdi bir varlık olarak düşünülmektedir. Bu nedenle vadesiz çeklerin değerlendirilmesi ile kasadaki mevcutların değerlendirilmesi aynı olduğu için beraber değerlendirilmesi mümkündür. Vadesiz verilen çeklerin ilk ölçümü dört uygulama için benzerlik göstermektedir. Vadeli verilen çekler açısından uygulamalar karşılaştırıldığında TMS/TFRS ile BOBİ FRS benzerlik göstermektedir. Muhasebe temel kavramlarından özün önceliği kavramı gereğince verilen vadeli çekler vadeli senet gibi düşünülmeli ve ilgili tutar 321 nolu borç senetlerine aktarılmalıdır. Uygulamada vadesiz ve vadeli çeklerin tamamının 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesabında izlendiği görülmektedir. Olması gereken muhasebe kaydı aşağıdaki gibidir:

Vadeli çekin düzenlendiği tarih			
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EM.		xxx	
321 BORÇ SENETLERİ			xxx

Örnek: Beste ve Ece işletmesinin 31.12.2021 tarihinde, ticari mal alımına (11.08.2021) ilişkin Merve işletmesi adına düzenlemiş olduğu %25 faiz oranlı 100.000 TL tutarındaki çekin vadesinin bitimine 60 gün kaldığını ve ödemenin gecikmemesi açısından gerekli çalışmaların yapılması hususunda muhasebe yetkilisi bilgilendirilmiştir. Bu verileri dikkate alarak TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından muhasebeleştirme işlemini gerçekleştiriniz.

$$\text{İtfa Edilmiş Maliyet} = (100.000 * 25 * 60) / (36.500 + (25 * 60)) = 3.947,4 \text{ TL}$$

TMS/TFRS'ye Göre Çözüm

11.08.2021			
153 TİCARİ MALLAR		96.052,6	
328 ERTELENMİŞ VADE FARKI GİDERLERİ		3.947,4	
322 VERİLEN İLERİ TARİHLİ ÇEK.			100.000
Çek Keşide Ederek Ticari Mal Alım Kaydı			

31.12.2021		
650 TİCARİ BORÇLARA İLİŞKİN VADE FARKI GİDERLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI ZARARLARI	3.375,2	
328 ERTELENMİŞ VADE FARKI GİD.		3.375,2
28.02.2022		
650 TİCARİ BORÇLARA İLİŞKİN VADE FARKI GİDERLERİ VE ESAS FAALİYETLERLE İLGİLİ KUR FARKI ZARARLARI	572,2	
328 ERTELENMİŞ VADE FARKI GİD.		572,2
28.02.2022		
322 VERİLEN İLERİ TARİHLİ ÇEKLER	100.000	
102 BANKALAR Borcun Ödenmesi Kaydı		100.000

BOBİ FRS'ye Göre Çözüm

11.08.2021		
153 TİCARİ MALLAR	100.000	
322 VERİLEN İLERİ TARİHLİ ÇEK. Çek Keşide Ederek Ticari Mal Alım Kaydı		100.000

Vadeli düzenlenen çekler, senetli borç niteliğine sahiptir. Bu yüzden değerlendirme ticari borçlarda olduğu gibi yapılmaktadır. BOBİ FRS'de daha önce de belirtildiği üzere bir yıl içerisinde ödenecek senetli/senetsiz borçların itibari değerle değerlendirileceği, bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek senetli/senetsiz borçların ise itfa edilmiş değer üzerinden kayıt altına alınacağı açıklanmaktadır (BOBİ FRS 9.8). 31.12.2021 ve 28.02.2022 tarihlerinde yapılacak kayıtlar TMS/TFRS ile aynı olduğundan kayıt yapılmamıştır.

VUK'a Göre Çözüm

11.08.2021		
153 TİCARİ MALLAR	100.000	
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖD. EM. Çek Keşide Ederek Ticari Mal Alım Kaydı		100.000

VUK'a göre verilen çekler, borç senetleri olarak işlem görmekte ve vade ayrımı dikkate alınmaksızın mukayyet değer üzerinden değerlemeye tabi tutulmaktadır (VUK madde 285).

6.2.3. Banka Kredilerinin Değerlemesi

Banka kredileri, banka, banker ve diğer finans kuruluşlarından ulusal veya yabancı para cinsinden talep edilen kısa ve uzun vadeli kredilere ait tutarların takip edildiği hesap kalemini ifade etmektedir. Banka kredilerinin değerlendirilmesi TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından karşılaştırmalı şekilde aşağıda Tablo 8’de açıklanmaktadır.

Tablo 8

Banka Kredilerinin Değerlemesi

ANA HESAP	TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
	BANKA KREDİLERİ	İlk Kayıt	
TFRS 9’a göre gerçeğe uygun değeriyle (TFRS 9.5.1.1) (Anapara tutarı)		BOBİ FRS’ye göre işlem fiyatıyla (BOBİ FRS 9.12) (Anapara tutarı)	İşlemiş faizi ile birlikte mukayyet değeriyle değerlendirilir (VUK Madde 286).
Sonraki Kayıt			
	İtfa edilmiş maliyet	İtfa edilmiş maliyet	Mukayyet değer dikkate alınır.

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Banka kredilerinin ilk muhasebeleştirilmesinde farklı değerlendirme ölçüleri ifade edilmiş olsa da bu ölçülerin aynı tutarı değerlemeye tabi tutmasından dolayı her üç standart seti arasında bir fark olmadığı görülmektedir (Yücel vd., 2020: 31). Fakat işlem maliyetleri açısından uygulamada TMS/TFRS ve BOBİ FRS benzerlik gösterirken VUK açısından durum farklılaşmaktadır. TMS/TFRS ve BOBİ FRS finansal borçlanma sırasında ortaya çıkan işlem maliyetlerini borcun değerinden düşükten sonra muhasebeleştirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (Akbulut, 2015: 176). VUK’ta ise böyle bir uygulama yoktur. VUK madde 285’e göre mevduat veya kredi sözleşmelerine dayalı borçlar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte dikkate alınır.

Örnek: Merve işletmesi 03.08.2021 tarihinde demirbaş alımında kullanmak amacıyla X bankasından %20 faiz oranlı 182 gün vadeli 100.000 TL kredi kullanmıştır. Bu verileri dikkate alarak TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından muhasebeleştirme işlemini gerçekleştiriniz. (KDV ihmal edilmiştir)

$$\text{Toplam Ödenecek Faiz} = (100.000 * 20\% * 182) / 36.000 = 10.111 \text{ TL}$$

2021 Yılı Faizi	2022 Yılı Faizi
$(10.111 / 182) * 151 = 8.389 \text{ TL}$	1.722 TL

TMS/TFRS'ye Göre Çözüm

Utku ve Kaya (2021) çalışmasında işletmenin edindiğı banka kredilerine isabet eden faiz tutarlarının “308 Ertelemiş Borçlanma Maliyetleri (-)” hesabında izlenmesi gerektiğini ifade etmektedir.

03.08.2021			
255 DEMİRBAŞLAR	100.000		
308 ERTELENMİŞ BORÇLANMA MALİYETİ	10.111		
300 BANKA KREDİLERİ		110.111	
Banka Kredisi Alım Kaydı			
31.12.2021			
780 FİNANSMAN GIDERİ	8.389		
308 ERTELENMİŞ BORÇLANMA MAL.		8.389	
Faiz Tahakkuk Kaydı			
31.01.2022			
780 FİNANSMAN GIDERLERİ	1.722		
300 BANKA KREDİLERİ	110.111		
308 ERTELENMİŞ BORÇLANMA MAL.		1.722	
102 BANKALAR		110.111	
Banka Kredisi ve Faizin Ödenme Kaydı			

BOBİ FRS'ye Göre Çözüm

11.08.2021			
255 DEMİRBAŞLAR	100.000		
300 BANKA KREDİLERİ		100.000	
Banka Kredisi Alım Kaydı			

TMS/TFRS ve BOBİ FRS banka kredileri açısından uygulamada benzerlik gösterdiğinden sadece alım kaydı yapılmıştır.

VUK'a Göre Çözüm

03.08.2021			
255 DEMİRBAŞLAR	100.000		
300 BANKA KREDİLERİ		100.000	
Banka Kredisi ile Demirbaş Alım Kaydı			

31.12.2021		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	8.389	
381 GİDER TAHAKKUKLARI		8.389
Faiz Tahakkuk Kaydı		
31.01.2022		
780 FİNANSMAN GİDERLERİ	1.722	
381 GİDER TAHAKKUKLARI	8.389	
300 BANKA KREDİLERİ	100.000	
102 BANKALAR		110.111
Banka Kredisi ve Faizin Ödenme Kaydı		

6.2.4. Çıkarılmış Tahvillerin Değerlemesi

Çıkarılmış tahvillerin değerlemesi TMS/TFRS, BOBİ FRS ve VUK açısından karşılaştırmalı şekilde aşağıda Tablo 9'da açıklanmaktadır.

Tablo 9

Banka Kredilerinin Değerlemesi

ANA HESAP	TMS/TFRS	BOBİ FRS	VUK
	İlk Kayıt		
ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER	Gerçeğe Uygun Değer (İşlem maliyetleri düşülmüş) üzerinden değerlemeye tabi tutulur.	Gerçeğe Uygun Değer (İşlem maliyetleri düşülmüş) üzerinden değerlemeye tabi tutulur.	İtibari değer üzerinden değerlemeye tabi tutulur.
	Sonraki Kayıt		
	İtfa edilmiş maliyet	İtfa edilmiş maliyet	İtibari değer

Not. Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Çıkarılmış tahviller, işletmelerin kaynak yaratmak amacıyla uzun vadeli olarak çıkardığı bir borçlanma senedir. TRFS 9 ve BOBİ FRS açısından yapılacak ilk kayıta çıkarılmış tahvillerin değerlemesinde bir farklılık bulunmamaktadır. Fakat VUK'un 286. maddesine göre çıkarılan tahvillerin itibari değer yani kıymetli evrağın üzerinde yazılı olan değer dikkate alınarak değerlemeye tabi tutulacağı açıklanmaktadır.

TMS/TFRS ve BOBİ FRS'de ortaya çıkabilecek işlem maliyetlerinin söz konusu gerçeğe uygun değere ilave edilmeyeceğini belirtmektedir. VUK'ta ise ilk ve sonraki kayıta itibari değer dikkate alınmaktadır.

7. SONUÇ

Çalışma “Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı” çerçevesinde finansal araçlar incelemekte ve muhasebeleştirilmesi sürecini açıklığa kavuşturmuştur. Finansal araçlar, Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS), Büyük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standartları (BOBİ FRS) ve Vergi Usul Kanunu (VUK) açısından incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Finansal varlıklar içerisinde değerlendirilen kasa hesabı açısından yabancı paralar kasası raporlama dönemlerinde dönem sonu kuruna göre değerlendirilir ve kur değişim olumlu farkları bu hesabın borcuna “664 Kur Farkı Kazançları” hesabının alacağına; olumsuz farkları ise bu hesabın alacağına, “674 Kur Farkı Zararları (-)” hesabının borcuna kaydedilir”. VUK açısından kasa hesabının yabancı paralar kasası dönem sonlarında değerlemesinde ortaya çıkacak olumlu farklar “646 Kambiyo Kârları” olumsuz farklar ise “656 Kambiyo Zararları” hesabında izlenecektir.
- TFRS 9.5.3’e göre senetli ve senetsiz alacaklar gerçeğe uygun değerinden değerlendirilme tabii tutulurken, BOBİ FRS açısından bu alacakların vadesine dikkat edilmesi gerekmektedir. BOBİ FRS’ye göre bu alacakların bir (1) yıl veya altında ise itibari değer üzerinden, vadesi bir (1) yılın üstünde ise itfa edilmiş maliyet değeri dikkate alınmaktadır. VUK açısından değerlendirme ölçüsü mukayyet değerdir. Bu durumda vadesi bir (1) yıl veya altında olan alacaklar bakımından VUK ve BOBİ FRS değerlendirme ölçüsü açısından benzerlik göstermektedir. Vadesi bir (1) yılın üstünde olan alacaklar bakımından TMS/TFRS ve BOBİ FRS değerlendirme ölçüleri açısından benzerlik göstermektedir.
- Alınan çekler açısından üç uygulama incelendiğinde vadesiz çekler açısından üç uygulamada benzer değerlendirme ölçüleri kullanılmaktadır. Çekin vadeli olması durumunda alacaklarda olduğu gibi BOBİ FRS açısından bir (1) yıl ve altı / bir (1) yılın üstünde vade ayrımı söz konusudur. Kullanılan hesaplar açısından vadeli çekler TMS/TFRS ve BOBİ FRS’de “122 Vadeli Alınan Çekler” hesabında izlenirken, VUK’ta kullanılan hesap “101 Alınan Çekler” hesabıdır.
- Hisse senetleri açısından üç uygulama incelendiğinde TMS/TFRS’lerde gerçeğe uygun değeri dikkate aldığı, BOBİ FRS’nin ise hisse senetlerini borsada işlem görüp görmemesine göre bir ayrıma göre değerlendirme ölçüsünü belirlediği görülmektedir. TMS/TFRS ve BOBİ FRS’ye göre yapılan kayıtlar aynıdır. Gerçeğe uygun değerinden ölçülen ve dönem sonlarında gerçeğe uygun değerinde meydana gelen değişikliklerin kar veya zarara yansıtıldığı finansal yatırımların izlenmesinde “110 Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Yatırımlar” hesabı kullanılır. Ortaya çıkan değer artışları “665 Nakit ve Nakit Benzeri Varlıklar ile Menkul Kıymet Yatırımlarına İlişkin Değer Artış Kazançları” hesabına değer azalışları ise “675 Nakit ve Nakit Benzeri Varlıklar ile Menkul Kıymet Yatırımlarına İlişkin Değer Azalış Zararları” hesabına kayıt edilir. VUK açısından yapılacak kayıtlarda değer artışı “649 Diğer Olağan Gelir ve Kârlar” hesabına kayıt yapılmaktadır.
- Ticari borçlar açısından üç uygulama incelendiğinde BOBİ FRS ve VUK benzerlik gösterirken, TMS/TFRS uygulamada bazı farklılıklar içermektedir. TMS/TFRS açısından yapılan kayıtlarda itfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülmesi gereken senetli veya senetsiz ticari borçların tutarlarına ilave edilmiş; ancak gelecek aylarda kâr veya zarar hesaplarında gider yazılacak vade farkı giderlerinin “328 Ertelenmiş Vade farkı Giderleri” hesabına aktarılması gerektiği açıklanmaktadır. Döneme düşen vade farkı tutarının “650 Ticari Borçlara İlişkin Vade Farkı Giderleri ve Esas Faaliyetlerle İlgili Kur Farkı Zararları (-)” hesabına aktarılmaktadır.
- Verilen çekler senetli borç niteliği taşımaktadır. Üç uygulama incelendiğinde BOBİ FRS ve VUK uygulamada benzerlik fakat kullanılan hesapta farklılık göstermektedir. TMS/TFRS ve BOBİ FRS “322 Verilen İleri Tarihli Çekleri” kullanırken, VUK “103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri” hesabını kullanmaktadır. TMS/TFRS açısından senetli borçlara reeskont uygulaması sonucunda ortaya çıkan reeskont tutarı bu hesaba borç, “640 Esas Faaliyet Alacaklarına İlişkin Vade Farkı Gelirleri ve Esas Faaliyetlerle İlgili Kur Farkı Kazançları” hesabına alacak kaydedilir. İzleyen dönemde bu hesap “650 Ticari Borçlara İlişkin Vade Farkı Giderleri ve Esas Faaliyetlerle İlgili Kur Farkı Zararları (-)” hesabına aktarılarak kapatılır.

Beyan ve Açıklama / Disclosure Statement

Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

The authors have no conflict of interest to declare.

Finansal Destek / Funding

Bu çalışmada herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

No funding to declare for this study.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı / Author Contribution Statement

Bütün yazarlar eşit düzeyde katkı vermiştir.

All authors have contributed equally.

Etik Kurul İzni / Ethics Board Approval

Bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

This study does not require ethics board approval.

Bu Makaleye Atıf Vermek İçin / To Cite This Article: Uzun, E. ve Uygur, M. N. (2023). Finansal raporlama standartlarına uygun hesap planı taslağı çerçevesinde TFRS 9 Finansal Araçlar (2017 Sürümü) ve muhasebeleştirilmesi: Mevcut uygulamalar açısından karşılaştırma. *İda Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi*, 6(2), 79-103. <https://doi.org/10.52059/idaacmmd.1279749>

KAYNAKÇA

- Akbulut, A. (2015). *Karşılaştırmalı TMS/TFRS-VERGİ uygulamaları ve sonuçları* (2. Baskı). Maliye Hesap Uzmanları Derneği.
- Apalı, İ. (2019). Şirketlerde sermayenin azalması ya da borca batık olma durumu ve eş zamanlı olarak sermaye azaltımı ve sermaye artırımının vergi kanunları karşısındaki durumu. *Mali Çözüm Dergisi*, 151, 231-239.
- Bahadır, O. (2012). KOBİ'ler için UFRS/TFRS kapsamında temel finansal araçlar: muhasebeleştirme ve ölçüm. *Mali Çözüm Dergisi*, 111, 43-60.
- BOBİ FRS. 29.07.2017 Tarih ve 30138 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan (Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı), 56 Sıra No'lu tebliğ. 10.06.2022 tarihinde <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/07/20170729M1.pdf> adresinden ulaşılmıştır.
- Karacan, S. ve Albeni, N. (2022). Mevcut Tekdüzen Hesap Planı ve Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Örnek Hesap Planında yer alan karşılık hesaplarının karşılaştırılması. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(43), 1-25. <https://doi.org/10.35343/kosbed.993365>
- KGK (2018). Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı. 10.06.2022 tarihinde <http://www.kgk.gov.tr> adresinden ulaşılmıştır.
- Kieso, D. E., Weygandt, J. J., & Warfield, T. D. (2014). *Intermediate Accounting* (Volume 2 IFRS Edition). John Wiley & Sons.
- Mengi, P. (2019). *TFRS 9 Finansal Araçlar Standardının finansal tablolara ve finansal sisteme etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yaşar Üniversitesi.
- Özkan, Ö. ve Şahin, H. (2013). Vergi Usul Kanunu ile TMS/TFRS'ye göre değerlendirme ölçüleri. *Vergi Raporu*, 171, 27-44.

- TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı. 19.12.2017 Tarih ve 30275 sayılı Resmi Gazete’de Yayımlanan 113 sıra no’lu Tebliğ. 10.06.2022 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/T%C3%BCrkiye%20Muhasebe%20Standartlar%C4%B1/TMSTFRS2018Seti/TFRS/TFRS_9_2017%20S%C3%BCr%C3%BCm%C3%BC_2018.pdf adresinden ulaşılmıştır.
- Tuğay, O. ve Arısoy, K. (2019). Finansal araçların TMS/TFRS ve BOBİ FRS çerçevesinde muhasebeleştirme esaslarının karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 563-577.
- Utku, M. ve Kaya, Y. (2021). Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standartları (KÜMİ FRS) çerçevesinde maddi duran varlıkların muhasebeleştirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, 31(163), 123-139.
- Yin, R. K. (2009). *Case study methods: Design and methods* (4th Edition). Sage.
- Yücel, S., Öncü, M. A ve Akcan, A. Türkiye’deki güncel muhasebe mevzuatına göre finansal araçların sınıflandırılması ve değerlendirme hükümlerinin karşılaştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 18-35. <https://doi.org/10.17755/esosder.514395>

